

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

Kwaliteitsonderzoek bij

o.b.s. Wynwizer

Plaats : Leeuwarden
BRIN-nummer : 27RN
Onderzoeksnummer : 123757
Datum schoolbezoek : 6 oktober 2011
Rapport vastgesteld te Leeuwarden op 16 november 2011

Inhoud

1	Inleiding 5
2	Bevindingen 7
3	Toezichtarrangement 13

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 6 oktober 2011 een onderzoek uitgevoerd op o.b.s. Wynwizer naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

De inspectie heeft voor o.b.s. Wynwizer een risicoanalyse uitgevoerd. Uit deze analyse kwam naar voren dat de opbrengsten risicovol zijn en zich mogelijk tekortkomingen voordoen in het onderwijsleerproces. Daarnaast zijn er mogelijke risico's met betrekking tot de professionele cultuur en aansturing.

Op 6 september 2011 heeft de inspectie de uitkomsten van deze risicoanalyse met het bevoegd gezag besproken. Naar aanleiding van dit gesprek is besloten een onderzoek uit te voeren om eventuele tekortkomingen vast te stellen.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Onderzoeksoepzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten het plan van aanpak Wynwizer, het auditrapport o.b.s. Wynwizer (mei 2010), het concept schoolplan 2011-2015, het interne zorgplan en het jaarverslag 2010-2011.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen jongste kleuters b, oudste kleuters, groep 3a en 3b, groep 4a, groep 5a, groep 6a en 6b, groep 7b, groep 8a en 8b.
- Gesprekken met de directie en de intern begeleider over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leerlingen en met leraren.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bevoegd gezag na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, leerstofaanbod, onderwijstijd, didactisch handelen, afstemming, zorg en begeleiding en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2011 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 Bevindingen

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2011. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2011 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Kwaliteitsaspect 1 Opbrengsten					
	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.3 De leerlingen doorlopen in beginsel de school binnen de verwachte periode van acht jaar.			●		
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.			●		

Kwaliteitsaspect 2 Leerstofaanbod				
	1	2	3	4
2.1 * Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.2 * De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.		●		
2.4 * De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			●	

Kwaliteitsaspect 3 Tijd	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	

Kwaliteitsaspect 5 Didactisch handelen	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.		●		
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.			●	
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	

Kwaliteitsaspect 6 Afstemming	1	2	3	4
6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		●		
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.		●		
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	

Kwaliteitsaspect 7 Begeleiding	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.		●		

Kwaliteitsaspect 8 Zorg	1	2	3	4
8.1 De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.		●		
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.		●		
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.		●		
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.		●		

Kwaliteitsaspect 9 Kwaliteitszorg	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			●	
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.		●		
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.		●		
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			●	
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	

Naleving wet- en regelgeving		ja	nee
NT1a De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).		●	
NT2a De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO)			●
NT3a De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).		●	
NT4a Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).		●	
NT4b Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).		●	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

Het kwaliteitsprofiel van o.b.s. Wynwizer leidt tot de conclusie dat het onderwijs een voldoende basiskwaliteit heeft. De leerprestaties van leerlingen aan het eind van de basisschool en op tussenmomenten voldoen aan de ondergrenzen die de inspectie aanhoudt. In het onderwijsleerproces is het leerstofaanbod grotendeels op orde. Tevens is er sprake van doelmatig gebruik van onderwijstijd, een taakgerichte werksfeer en voldoende actieve betrokkenheid van leerlingen. Kritisch is de inspectie over de kwaliteit van uitleg en een deel van de afstemming op verschillen tussen leerlingen en de zorg voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

De inspectie ziet het als een belangrijke uitdaging voor de school om meer uit leerlingen te halen. Een kwalitatief goede implementatie van de ingezette verbeteringen in het huidige schooljaar kan daaraan bijdragen.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Context

De school maakt een onrustige periode door als gevolg van de financiële problemen waarmee het bevoegd gezag kampt. Het relatief jonge team dat de school heeft, wordt mogelijk onevenredig getroffen door de gevolgen hiervan. De inspectie ziet op grond van de gevoerde gesprekken geen risico's in de onderlinge communicatie en de professionele cultuur onder het personeel.

Opbrengsten

Het patroon van de opbrengsten van de school is niet eenvoudig te duiden. De tussenopbrengsten zijn zonder uitzondering voldoende, maar in de afgelopen drie jaar zijn de eindopbrengsten tweemaal niet naar verwachting geweest. De entreetoetsen die de school aan het eind van groep 7 afneemt, geven de afgelopen jaren evenmin een positief beeld van de opbrengsten. Inhoudelijke analyse laat zien dat er geen specifieke vakgebieden of leerdomeinen uitvallen. Voor zover er een conclusie te trekken valt, lijkt het erop dat het niveau van leerresultaten afbuigt in de laatste leerjaren. De school heeft bij de vorige groep 8 succesvol ingezet op oefening en toepassing van vaardigheden voor begrijpend lezen in relatie tot de eindtoets.

Leerstofaanbod

Het leerstofaanbod van de school voor de basisvakken voldoet aan de kerndoelen. Er zijn jaarplanningen in de groepen, waarmee een goede uitvoering kan worden gewaarborgd. Toch beoordeelt de inspectie de doorgaande lijn niet als voldoende, omdat het leerstofaanbod in de kleutergroepen nog geen duidelijke opbouw van doelen voor taalontwikkeling en voorbereidend rekenen en wiskunde over het hele jaar heeft. Slechts voor een deel van het thematische aanbod is sprake van een gerichte planning vanuit onderwijsdoelen.

Effectief gebruik van onderwijstijd en klassenorganisatie

Tijdens de lesbezoeken is gebleken dat er een basale doorgaande lijn in het klassenmanagement van leraren is gerealiseerd, die leidt tot een voldoende taakgerichte werksfeer en betrokkenheid van leerlingen. Er is weinig verlies van onderwijstijd bij lesovergangen. Wel heeft de inspectie een kritische kanttekening voor het dagelijkse kwartier fruit eten met begeleidende activiteiten.

De school heeft in de praktijk herkenbare afspraken over zelfstandig werken aan de hand van taakbrieven. In enkele groepen neigt dit naar langdurig zelfstandig werken met weinig afwisseling in werkvormen en langdurige hulprondes door de leraar.

Didactisch handelen en afstemming

De school heeft de afgelopen periode aandacht besteed aan het versterken van de doorgaande lijn in het didactisch handelen van de leraren. Het daarvoor aangereikte model van lesgeven is tijdens de lesbezoeken nog te beperkt zichtbaar. De ingeplande instructietijd is vaak kort en regelmatig ontbreken elementen als het actualiseren van voorkennis en het benoemen van lesdoelen. De interactie met leerlingen over een goede aanpak van de leerstof is tamelijk gering. Daarnaast is te weinig zichtbaar dat leraren differentiëren vanuit een basisinstructie met een verlengde instructie aan een instructietafel voor zwakkere leerlingen en verkorte instructie voor de sterke leerlingen. Er zijn nog te veel voorbeelden van overwegend klassikale lessen, met bespreking van afzonderlijke opdrachten, waarbij de leraar overwegend het woord voert.

Naast de wisselende kwaliteit bij de afstemming van instructie is er nog geen duidelijke lijn in de school over de aanvullende leerinhouden buiten de reguliere methoden, met name voor de sterke leerlingen. In enkele groepen is een start gemaakt met levelwerk. Goed afgestemde instructie en het bieden van meer uitdaging in de leerstof kunnen bijdragen aan de gewenste verbetering van opbrengsten.

Zorg en begeleiding

Het systematisch volgen van de ontwikkeling van leerlingen met genormeerde instrumenten vindt voldoende plaats. Bij de kleuters verdient het aanbeveling om in lijn met het nader uit te werken aanbod de ontwikkeling van leerlingen op de tussendoelen voor taal en rekenen frequenter te observeren. In de hogere groepen nemen de leraren methodegebonden toetsen af en registreren deze zorgvuldig, waarbij zwakke resultaten worden gesignaleerd. Omdat bij te weinig leraren zichtbaar is hoe die resultaten verder worden geanalyseerd en leiden tot vervolgacties in het onderwijs (zorgzuil), heeft de inspectie indicator 7.2 niet als voldoende beoordeeld.

Onlangs heeft de school op basis van het stichtingsbrede zorgbeleid een intern zorgplan vastgesteld. Daarin is een duidelijke structuur voor het systeem van leerlingenzorg beschreven. Ook de dit jaar ingevoerde 3-mappenstructuur biedt structuur voor de uitvoering van zorg in de groepen. Vorig jaar zijn twee nieuwe intern begeleiders gestart, die meer als zorgteam in de school willen opereren.

Hoewel het zorgplan duidelijk is over de taken van verschillende betrokkenen, is de inspectie van oordeel dat nog te weinig sprake is van kwaliteitsborging door het zorgteam. De huidige praktijk is onvoldoende dekkend voor de leerlingen die zwak presteren of afbuigen dan wel stagneren in hun ontwikkeling. Niet voor al deze leerlingen is planmatige hulp voor geanalyseerde hiaten aanwezig. Te vaak is er sprake van een minder planmatige periode van extra aandacht.

De kwaliteit van handelingsplanning is nog niet voldoende. Met name in groepshandelingsplannen is de analyse van problematiek erg summier, evenals de te behalen doelen. Voor de uitvoering van handelingsplanning wordt de zorgzuil in verschillende groepen nog niet zo gebruikt als de bedoeling is.

Bij het evalueren van handelingsplanning is het niet alleen nodig om expliciet het resultaat vast te stellen, maar ook om tot beredeneerde bijstelling van de aanpak te komen als het resultaat tegenvalt.

Kwaliteitszorg

De context van de onrust die de financiële perikelen met zich meebrengt, heeft invloed gehad op onderdelen van de kwaliteitszorg. Een belangrijke invloed is het ontbreken van visie-ontwikkeling en meerjarenbeleid voor de nieuwe schoolplanperiode, waartoe het bevoegd gezag heeft besloten.

De zelfevaluatie is op verschillende onderdelen zoals opbrengsten en de leerlingenpopulatie voldoende georganiseerd. Ook beschikt de school over een instrumentarium voor de zelfevaluatie van het onderwijs. Dit wordt echter nog onvoldoende benut om het beeld van de leraren over de kwaliteit van het onderwijs in kaart te brengen (indicator 9.2). Ouders en leerlingen worden periodiek via enquêtes bevraagd.

De school heeft een plan van aanpak dat nu het tweede jaar is ingegaan. De inspectie is kritisch over de tamelijk globale evaluaties die daarop zijn uitgevoerd. Voor de nieuwe jaarplanning zou duidelijker moeten zijn hoe de uitgangssituatie is, welke onderwerpen gezien de context of tegenvallende resultaten in het vorige jaar prioriteit verdienen en welke nieuwe specifieke doelen voor dit schooljaar gesteld worden.

Voor de kwaliteitsborging geldt dat er afspraken zijn voor het vastleggen van werkwijzen en het periodiek nagaan van de kwaliteit. Jaarverslaggeving over de gerealiseerde onderwijskwaliteit in het afgelopen schooljaar is onlangs gereed gekomen.

3 Toezichtarrangement

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de o.b.s. Wynwizer het basisarrangement toe. Dit betekent dat de inspectie op dit moment geen reden heeft om het toezicht te intensiveren.

Naleving

Er is een tekortkoming geconstateerd in de naleving van wettelijke voorschriften, die vanwege het programmatisch handhaven standaard zijn gecontroleerd.

Het ingediende schoolplan 2011-2015 is niet door het bevoegd gezag vastgesteld. De inspectie heeft de tekortkoming met het bestuur besproken en het bestuur is het eens met de vastgestelde tekortkoming. De inspectie heeft het bevoegd gezag opdracht gegeven de wet alsnog na te leven.